
Jornada sobre Cooperativisme i Comunitats Energètiques

ATENEU COOPERATIU DE LA CATALUNYA CENTRAL

19 de setembre de 2023

Les comunitats energètiques

- Les comunitats energètiques són una bona eina per fer realitat l'**apoderament ciutadà** en el **sector energètic**.
- Son una figura clau per avançar en la **reducció d'emissions i incorporació d'energies renovables** → compromisos UE (ODS i neutralitat climàtica 2050)
- La Comissió Europea atorga un paper protagonista als i les consumidores → que passem d'un rol passiu a un rol actiu en la gestió de l'energia: **PROSUMIDORS**.
- Element imprescindible per la **transició energètica**

Concepte de comunitat energètica

- **No existeix un concepte unificat de comunitat energètica**, sinó que hi ha diversos tipus de comunitats energètiques que reben noms diferents, alguns dels quals són també figures jurídiques.

"Una associació, cooperativa, societat, organització sense ànim de lucre o una altra entitat jurídica que estigui realment controlada per accionistes o membres locals, generalment orientada al valor més que a la rendibilitat, dedicada a la generació distribuïda i a la realització d'activitats d'un gestor de xarxa de distribució, subministrador o agregador a nivell local, inclús a escala transfronterera". Proposta de Directiva Europea COM (2016) 864

CER

Comunitats d'Energies Renovables
Directiva (UE) 2018/2001

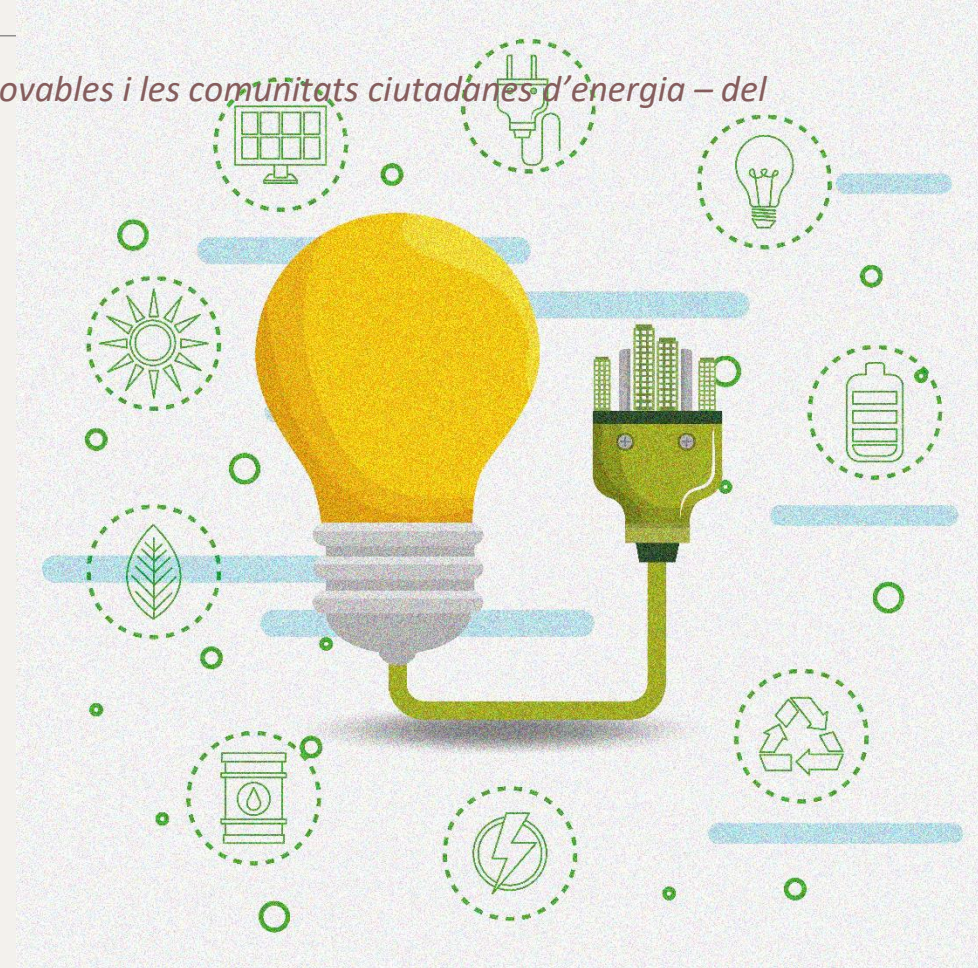
CCE

Comunitats Ciutadanes d'Energia
Directiva (UE) 2019/944

Característiques CER i CCE

Projecte de Reial Decret per el que es desenvolupen les figures de les comunitats d'energies renovables i les comunitats ciutadanes d'energia – del 20 d'abril de 2023

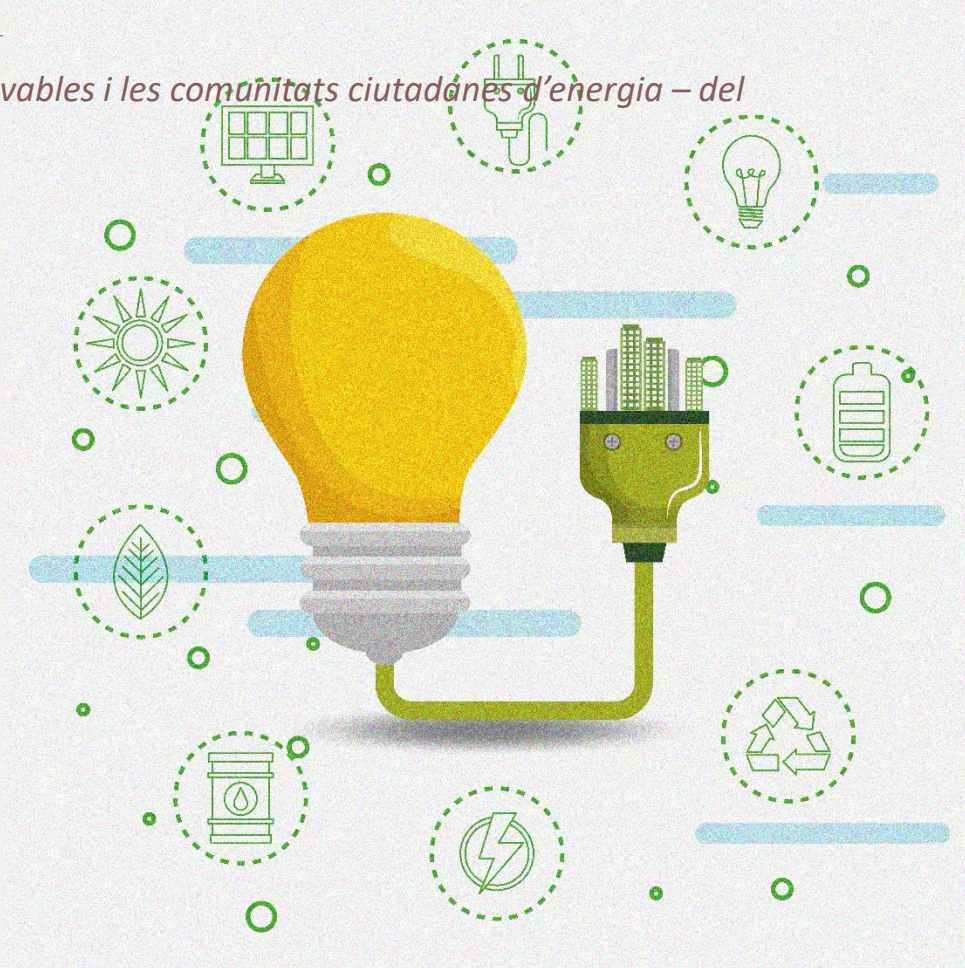
- Cal que tinguin **personalitat jurídica pròpia** → els estatuts hauran de complir amb el què exigeix la normativa d'aplicació i els principis del RD sobre CER o CCE.
- Formades per un **mínim de 5 membres**
- Basada en la **participació oberta**: hi pot pertànyer qualsevol persona física o jurídica, pública o privada inclosos els municipis i les petites empreses.

Característiques CER i CCE

Projecte de Reial Decret per el que es desenvolupen les figures de les comunitats d'energies renovables i les comunitats ciutadanes d'energia – del 20 d'abril de 2023

- Proporcionen **beneficis ambientals, econòmics i socials** als seus socis o membres i a les zones locals on operen. L'interès principal no pot ser la rendibilitat financera.
- Conserven la seva **autonomia** en relació als membres o socis i estan efectivament controlades per aquests:
  - No pot tenir més del 51% dels vots un sol soci
  - Un sol membre no pot tenir la facultat de nomenar o destituir a la majoria dels membres de l'òrgan d'administració.

Forma jurídica de les comunitats

- Les CCE o CER per sí mateixes no son una forma jurídica de nova creació, sinó que **requereixen de la constitució d'una entitat jurídica** d'entre les permeses i contemplades que s'ajustin a l'objecte i definició d'aquestes comunitats i permetin dotar-les de personalitat jurídica.
- D'acord amb la proposta de RD poden adoptar qualsevol de les formes jurídiques previstes a l'ordenament jurídic espanyol que disposin de personalitat jurídica pròpia, sempre i quan es garanteixi que son compatibles amb els requisits establerts.
- D'entre les entitats jurídiques reconegudes per l'ordenament la **cooperativa** comparteix molts dels seus trets essencials amb les definicions de comunitats energètiques establertes per la UE.

Forma jurídica de les comunitats

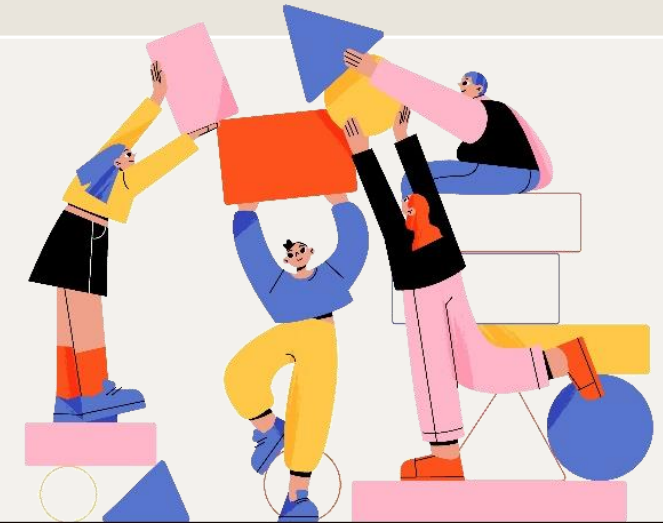
Associació	Cooperativa
Unió de persones per aconseguir una finalitat o realitzar una activitat	Satisfacció de les necessitats econòmiques i socials dels socis
No lucratives	No lucratives/Lucratives
Participació del soci en el fons social: NO	Participació del soci en el capital: Sí
Fons social (associació)	Capital social (socis)
Normatives fiscals, comptables, ... aplicables	Normatives aplicables fiscals, comptables, ... aplicables

La cooperativa

“Una cooperativa és una associació autònoma de persones que s’han agrupat voluntàriament per satisfer les seves necessitats i aspiracions econòmiques, socials i culturals comunes, mitjançant una empresa de propietat conjunta i de gestió democràtica.”

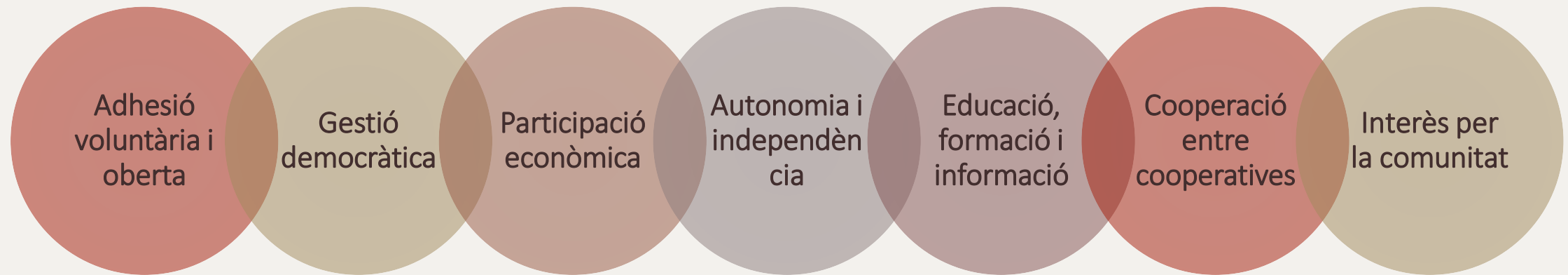
Aliança Cooperativa Internacional (ACI). La declaració sobre la Identitat Cooperativa, 1995.

Una cooperativa és una empresa social basada en uns principis democràtics on les persones sòcies participen de la propietat, la gestió i els resultats de l’activitat realitzada. El cooperativisme és un moviment que posa les necessitats de les persones per sobre el capital, alhora que dona respostes als reptes actuals.

Principis cooperatius

Comunitats Energètiques

- Participació voluntària i oberta
- Control efectiu dels socis o membres
- Entitats autònomes
- Beneficis mediambientals, econòmics o socials als seus membres o a la localitat o zones on opera
- Els socis o membres han de mantenir els drets com a consumidors

Principis Cooperatius

- Adhesió lliure i voluntària
- Gestió democràtica
- Participació econòmica
- Autonomia i independència
- Educació, formació i informació
- Cooperació entre cooperatives
- Interès per la comunitat

La cooperativa de consum

Una cooperativa de consumidors i usuaris associa persones que s'han unit lliurement per proveir-se de béns de consum o per a l'ús de serveis en millors condicions que l'oferta del mercat o que, d'altra manera, no haurien pogut obtenir o els hauria estat més difícil. S'agrupen per resoldre de manera col·lectiva les seves necessitats socioeconòmiques relacionades amb l'abastiment de productes i/o serveis. Cal associar un mínim de 10 persones físiques per crear la cooperativa.

La cooperativa de consum

- **Apoderament** de la persona consumidora
- Assumir la **responsabilitat col·lectiva**
- Conèixer i comprendre la **gestió de l'empresa**
- Actuar amb **compromís i visió** integrada
- **Generar, comunicar i compartir** decisions assertivament
- Contribuir a la **presa de decisions, estratègia i resultats**

La cooperativa de consum

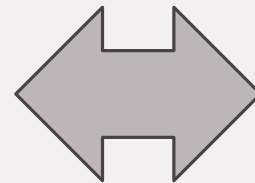
- **Millors condicions i preu:** quan es compra col·lectivament s'aconsegueixen millors preus i condicions en la prestació de béns i serveis.
- **Participació:** es tenen en compte les necessitats de les sòcies i a la vegada cal un compromís social i econòmic amb la cooperativa: aportació de capital, treball voluntari o finançament.
- **Vessant empresarial:** cal tenir en compte que és una empresa i caldran assumir les responsabilitats d'una empresa.

Drets dels socis

Drets dels socis de la cooperativa

- Consumir el bé o servei
- Elegir i ser elegits pels càrrecs socials
- Participar en veu i vot en la presa d'acords
- Percebre el reemborsament en cas de baixa
- Rebre informacions que afectin als interessos

Drets dels membres de la comunitat energètica

- Mantenir els drets com a consumidors finals
- Lliure entrada i sortida
- Recuperar l'aportació econòmica
- Participar en la presa de decisions
- Tracte equitatiu i no discriminatori

Persones sòcies de la cooperativa

Consumidores i
usuaries

Mínim **10 persones** sòcies de consum

Pot ser soci d'una cooperativa:

- **Persones físiques** amb plena capacitat d'obrar
- **Persones jurídiques**, públiques o privades

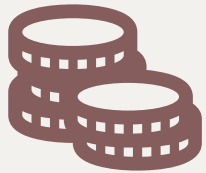
Col·laborador / De treball

La participació econòmica

CAPITAL SOCIAL I QUOTES

Mínim **3.000 €**

Aportacions obligatòries: fixades als estatuts, iguals o bé proporcionals a l'activitat cooperativitzada duta a terme o compromesa.

Aportacions voluntàries: no són necessàries per adquirir la qualitat de soci.

Quotes periòdiques o d'ingrés: independents dels béns i serveis de la cooperativa

Òrgans socials de la cooperativa

Assemblea (obligatori):

- Òrgan expressió de la voluntat social = participació activa independentment del capital aportat.
- Mínim un cop a l'any = ordinària
- Objectius: examinar la gestió del CR, aprovar els comptes i balanços de l'exercici, distribució excedents....
- Acords per majoria simple o qualificada depèn de què es tracti.

Consell Rector (obligatori):

- Òrgan de govern i representació de la societat
- Competència per establir les directrius
- Mínim 3 membres a renovar màxim en 5 anys
- Elegides per assemblea, càrrec obligatori i gratuït

1 soci = 1 vot

LA GOVERNANÇA D'UNA COOPERATIVA

Què entenem per governar?

- “Exercir la direcció, l'administració i el control d'un estat, d'una ciutat, d'una col·lectivitat, etc.”

Diccionaris.cat

Què entenem per governança?

- “Formes, capacitats i estructures de govern basades en la interacció entre múltiples actors influents.”

Jan Kooiman, Modern Governance

L' ASSEMBLEA

Òrgan suprem d'expressió màxima de la voluntat col·lectiva.

Totes les persones sòcies amb un vot cadascú. Un soci o sòcia = un vot.

Assemblea ordinària

- Un cop a l'any, després dels 6 mesos del tancament de l'exercici econòmic.
- Convocatòria obligatòria - Consell Rector
- Objecte: la gestió del Consell Rector.
  - Aprovar els **comptes i els balanços** de l'exercici.
  - Aplicació dels resultats: **capitalització** o imputació de les **pèrdues**, si n'hi ha.
  - Decisions de **canvis substancials** de la cooperativa.
- Ordre del dia: facultat del Consell Rector, però també a proposta de 10 % de persones sòcies.

L' ASSEMBLEA

Assemblea extraordinària

- Altres assemblees que es poden convocar quan es cregui necessari.
- Convocades pel Consell Rector o per un 10 % de persones sòcies.

Competències indelegables atribuïdes a l'Assemblea: qüestions que en una cooperativa únicament pot decidir l'Assemblea. **No ho pot fer cap altre òrgan de govern.** Cal destacar-ne les següents:

- La gestió del Consell Rector.
- Aprovar els comptes i els balanços de l'exercici.
- Aplicació dels resultats: capitalització o imputació de les pèrdues, si n'hi ha.
- Decisions de canvis substancials de la cooperativa.
- Elecció i nomenament de càrrecs per als òrgans de govern.
- Modificació dels estatuts i el reglament intern.
- Totes aquelles decisions previstes als estatuts atribuïdes a l'Assemblea o previstes a la llei.

EL CONSELL RECTOR

Segons la Llei de cooperatives, és l'**òrgan de govern de la cooperativa**, amb les funcions següents:

- **Representació** legal.
- **Administració** de la cooperativa.
- Establiment de **directrius generals d'actuació de la cooperativa**, amb subordinació a la política fixada per l'Assemblea.
- **Seguiment i control permanent i directe de la direcció (en cas que estigui delegada)**

Característiques:

- Els membres són escollits per l'Assemblea d'entre les persones sòcies de la cooperativa.
- L'exercici del càrrec és obligatori.
- Hi ha competències indelegables que només pot exercir el Consell Rector.
- Són necessaris un bon encaix i bona coordinació amb la direcció, en cas que n'hi hagi.

EL CONSELL RECTOR

Una de les principals funcions del Consell Rector és vetllar perquè la cooperativa funcioni segons els **principis cooperatius**, en especial segons el **principi de gestió democràtica**.

Això vol dir tenir la responsabilitat de vetllar, per exemple, per:

- La **convocatòria i el bon funcionament** de l'Assemblea general.
- La documentació dels **acords socials**.
- El foment **d'espais i canals de participació** de les persones sòcies.
  - ❖ Impuls i seguiment de **comissions de treball voluntàries**
- La **garantia del dret d'informació** de les persones sòcies.
- El **bon funcionament** dels òrgans de governança.

EL CONSELL RECTOR: CONFIGURACIÓ

Els estatuts fixen els aspectes més rellevants de la configuració del Consell Rector:

- La **major part dels membres han de ser sòcies consumidores**. Les sòcies col·laboradores i tercers poden ser-ne membres però no poden superar el 25%.
- La seva composició, com a mínim, ha de ser de **3 membres**.
- Els càrrecs i les seves funcions: com a mínim, **presidència, secretaria i vocalia**.
  - **Presidència**: només poden ser-ho sòcies comunes. Té atribuïda la representació legal de la cooperativa i presideix les reunions dels òrgans.
  - **Secretaria**: se li atribueix l'elaboració de les actes dels òrgans de la societat, la custòdia dels llibres i la possibilitat d'emetre certificacions d'acords de la societat.
- El període de durada del càrrec (**màxim 5 anys**).
- Criteris de renovació del seus membres: **renovació parcial/total**, etc.
- Els estatuts poden establir que el CR reflecteixi la **diversitat existent** a la cooperativa: tipus de persones sòcies, territoris, gènere, etc

EL CONSELL RECTOR: FUNCIONS

- La **distribució dels càrrecs** del Consell Rector entre els membres electes, a no ser que els estatuts indiquin que sigui la propia assemblea.
- La decisió de **trasllat del domicili social** de la cooperativa dins del mateix terme municipal.
- Acordar **l'admissió i la baixa de les persones sòcies**
- **Representar**, amb plena responsabilitat la cooperativa en qualsevol acte i contracte especialment en els òrgans socials de les entitats a les quals participi
- **Organitzar, dirigir i inspeccionar la marxa de la cooperativa**, de manera directa o a través de la gerència o direcció, si hi és.
- Aprovar les **normatives funcionals laborals i organitzatives** necessàries.

EL CONSELL RECTOR: FUNCIONS

1-En relació a l'Assemblea:

- Convoca, dinamitza, condueix deliberacions, vetlla pel bon funcionament i pels acords. També les formalitats

2-En relació a les persones sòcies:

- Relació: comunicació, participació, rendició comptes etc.
- Establir mesures, polítiques socials: règim de treball, formació, etc.
- Incorporació de noves persones sòcies

3-En relació a les comissions de treball voluntari:

- identificació de necessitats de la cooperativa a cobrir a nivell voluntari
- impuls de comissions voluntàries
- seguiment de les comissions

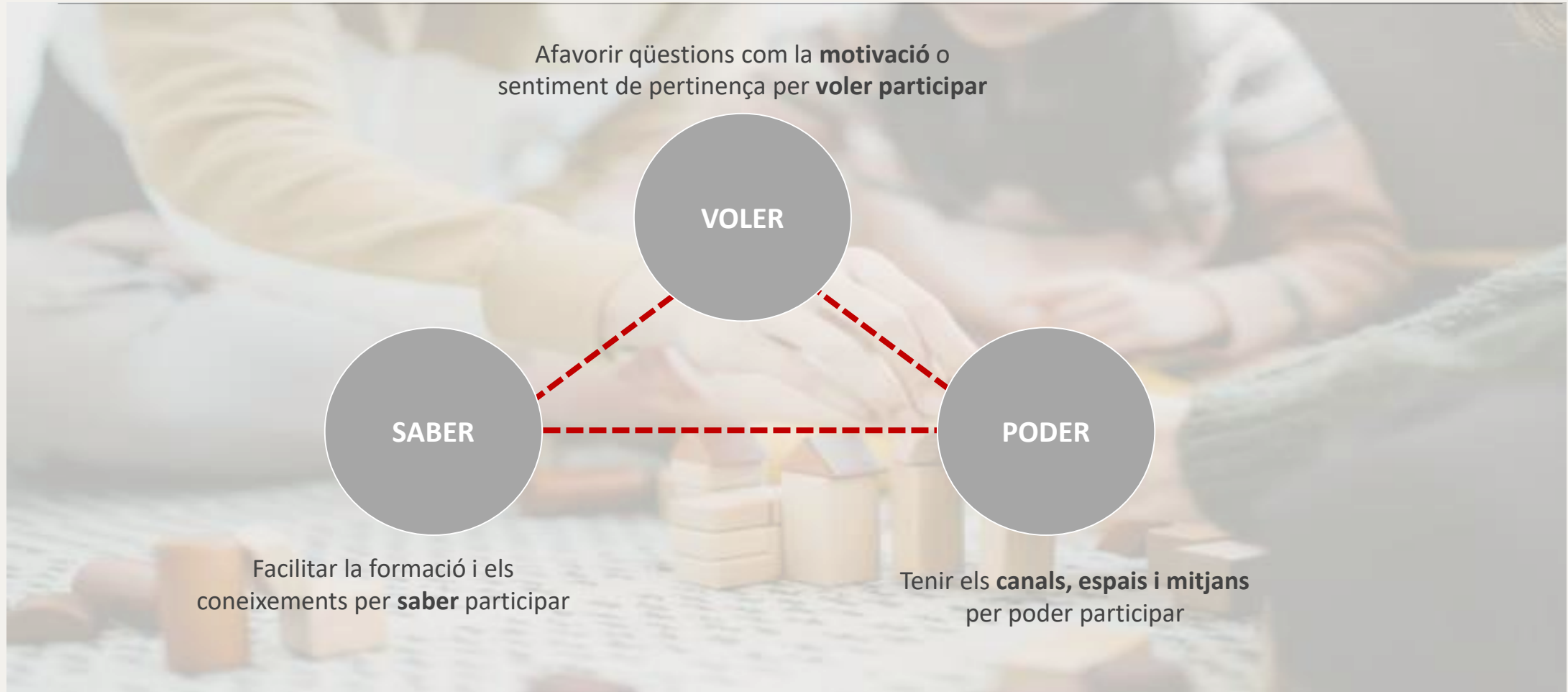
4-En relació a tercers:

- representa la cooperativa

5- En relació al propi Consell Rector:

- Vetllar bon funcionament: presa d'acords, reunions

EL CONSELL RECTOR: RESPONSABILITAT

REGLAMENT DE RÈGIM INTERN

Eina que possibilita el desenvolupament de la regulació interna de la cooperativa: defineix i regula les relacions internes dels socis amb la cooperativa en l'àmbit social, laboral i organitzacional.

Facilita i clarifica trobar la resposta a cada situació en la nostra pròpia cultura organitzativa i per tant, no cal recórrer a la normativa aliena.

- **Objectius:**

- Autoregular
- Generar participació i sentit de pertinença
- Gestionar el conflicte

REGLAMENT DE RÈGIM INTERN

Principis cooperatius

Constitució espanyola i Estatut d'autonomia

Llei de cooperatives de Catalunya

Estatuts socials

Reglament de règim intern

Acords dels òrgans socials

Llei 12/2015, de 9 de juliol, de
cooperatives de Catalunya

Llei 20/1990, de desembre, sobre règim
fiscal de les cooperatives
Altres normatives de la Seguretat Social...

REGLAMENT DE RÈGIM INTERN

- 1) Culturals:** l'aplicació dels principis cooperatius defineix els valors que posicionaran la cooperativa en la societat i en el mercat. L'aportació cultural de les sòcies defineix com aquestes es relacionen i s'organitzen.
- 2) Legals:** tenir en compte les normes de dret mínim del lloc i del sector en el qual es desenvoluparà l'activitat de la cooperativa per incorporar-les a la regulació interna.
- 3) Contextuals:** la realitat empresarial es conforma en relació al sector d'activitat, el territori i el grau de consolidació i desenvolupament del projecte per no posar en perill la seva viabilitat.

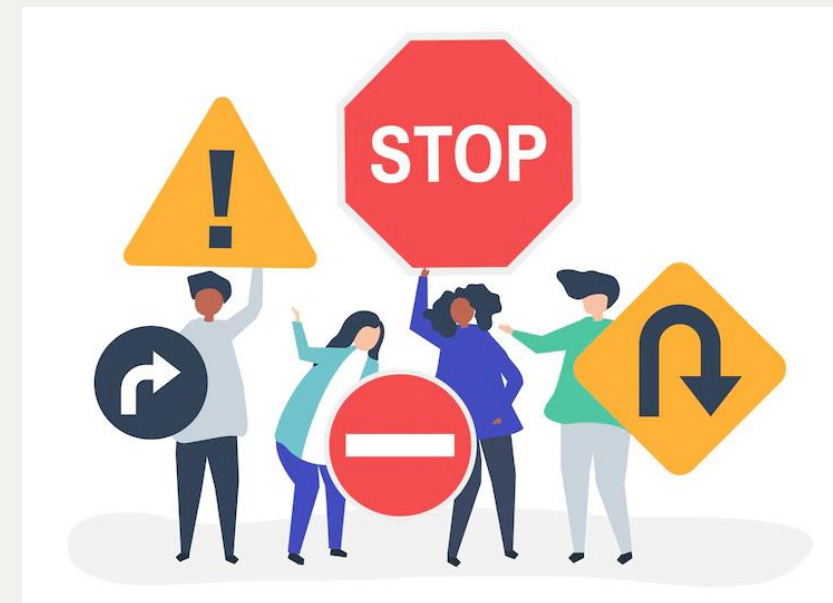
REGLAMENT DE RÈGIM INTERN

Contingut:

- Funcionament de l'assemblea, reunions i convocatòries
- Tipificació faltes lleus
- Existència i funcionament de comissions, equips de treball

Procés d'elaboració:

- Consell Rector
- Comissions participatives
- Aprovació per 2/3 parts de l'assemblea

IDEES FORÇA

- Cooperativa com a **sistema de governança**, amb **poder distribuït** entre els seus **òrgans socials**.
- És a través dels **diferents actors i òrgans que es canalitza la participació** de les persones sòcies, posant en pràctica la **gestió democràtica** de la cooperativa.
- **Funcions i rols de cada òrgan social són complementaris i s'interrelacionen**, fent possible la **gestió democràtica** de la cooperativa.
- La governança cooperativa **va més enllà dels òrgans establerts** a la llei. La llei estableix un **marc on cada cooperativa ha de concretar el seu model**.
- Els **òrgans socials** estan formats per les mateixes **persones sòcies** de la cooperativa, que tenen el dret de presentar-se com a persones candidates, i el deure d'acceptar els càrrecs.
- **Afavorir el relleu i la renovació de membres** als òrgans de governança és símptoma de **salut democràtica** de la cooperativa.
- Cal **afavorir la participació i la formació** de les persones sòcies perquè s'animin a formar part dels càrrecs dels òrgans de governança.

